

det klart, at man i første Øjeblik maa studse over et Forslag, der gaar ud paa, at Staten skulde yde et Laan paa 10 Millioner Kr. til igen at bygge for, og det er saare rimeligt, at det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Birck) har kunnet indvende adskilligt derimod. Men man maa tage i Betragtning, at der her ikke er Tale om at forøge Boligernes Antal. Det er et meget væsentligt Moment, thi det, som gjorde det Byggeri, der i de senere Aar har fundet Sted, til Svindel, var, at man byggede Huse, som ikke kunde blive beboede. Vi have fornylig haft det sørgelige Tilfælde, at en Dame er bleven voldtaget i et stort Hus midt i København. Hele det store Hus var saa lidt beboet, at den Slags Forbrydelser kunde begaaes, uden at nogen hørte det. En Kvinde's Skrig blev ikke hørt, der var sandsynligvis kun en enkelt Etage beboet. Det er Resultatet af Byggesvindelen. Men noget helt andet er det, naar man nedriver usunde Bydele og i Stedet derfor opfører ny, gode Huse, thi der er ikke Tvivl om, at det vil saa langt fra forøge de ubeboede Boligers Antal, at disse tværtimod ville blive færre. I de ny Huse vil der ikke kunne blive Plads til saa mange Familier som i de nedrevne. For saa vidt synes jeg, det er ret tilraadeligt at gaa til saadanne Foranstaltninger, og jeg skal heller ikke paa nogen Maade modsætte mig det, hvis det ellers kan vinde Billigelse her i Tinget.

Man maa imidlertid naturligvis i al Almindelighed dog gøre den Betragtning gældende, at Spørgsmaalet om, i hvilket Omfang man skal nedrive de usunde Bydele og bygge ny Huse, skal helst afgøres efter Sagens egne Momenter og ikke saaledes, at man særlig tager i Betragtning, at da der for Tiden er Arbejdsløshed, skrider man til saadanne Foranstaltninger i større Omfang end ellers. Thi det kan føre ind paa uheldige Baner. I hvert Fald burde saadanne Nybygninger kun iværksættes efter nøje Overvejelse, saa at de bleve et Led i en almindelig Regulering fra Statens og Kommunens Side af Arbejdet i Byen.

Arbejdsløshed i den Forstand, at der til Tider ophobes flere Arbejdere i Byen, end der til andre Tider er Beskæftigelse for, kan ikke afværges, og særlig tror jeg, man neppe kan raade Bod derpaa ved under indtrædende Arbejdsløshed at søge at lede Arbejderne tilbage til Landet. Det sikkert velmente Forslag, som i den Henseende er fremkommet fra Andelsmændene, har heller ikke været ledsaget af nogen

Paavisning af, hvordan en saadan Foranstaltning kunde iværksættes. Det bliver vist ogsaa overmaade vanskeligt at finde Midler dertil. Naar man skal finde varige Midler og iværksætte varige Foranstaltninger mod Arbejdsløsheden i Byerne, kommer man sikkert nok snarere til at søge efter Midler til at fastholde Arbejdsstyrken ude paa Landet end at finde Midler til at lede Arbejdsstyrken, som er kommen til Byerne, tilbage til Landet paa et Tidspunkt, da der ikke er Beskæftigelse for den i Byerne. Det sidste bliver alt for vanskeligt at udføre.

Men der er ogsaa i Tiden Tanker fremme, som sigte imod det Maal at holde Arbejdsstyrken i videst muligt Omfang ude paa Landet, og det var glædeligt, om man vilde fortsætte Bestræbelserne i den Retning og ogsaa gribe til ny Foranstaltninger. De Foranstaltninger, man er kommen ind paa ved de Love, man har faaet om Jord til Landarbejdere, lide af den store Skavank, at de Lodder, som tilbydes Landarbejdere, ere alt for smaa til, at en Familie kan leve af Arbejdet paa denne Jordlod, og desuden er det en Foranstaltning, som kun kommer en enkelt Generation til Nytte, idet Ejendommen, saa snart den skal skifte Ejer, bliver betalt med en saa meget højere Pris, som Renten, der skal svares til Staten, er billigere end Normalrenten eller den Rente, til hvilken Pengene vilde kunne faas andetsteds. Men det ligger deri, at Jorden til disse Landarbejdere gaar ud i og bliver en almindelig Formuegenstand i den private Ejendom. Hvis man i Stedet derfor søgte at bortfæste Jord paa Statens eller Kommunens Vegne saaledes, at Jordrenten af den stigende Værdi kunde vedblive at være Statens eller i alt Fald det offentlige Eje, vilde Forholdet blive saadant, at det var varige Foranstaltninger, der vare blevne gennemførte, Foranstaltninger, som for Generation efter Generation kunde sætte Landarbejdere i Stand til paa billige Vilkaar at komme i Besiddelse af saa megen Jord, at en Arbejderfamilie kunde leve deraf. Jeg skal her kun minde om det Skrift, som den afdøde Finansminister har skrevet om denne Sag, og senere have flere andre Mænd med nationaløkonomisk Indsigt taget dette Spørgsmaal op og udviklet det. Dersom vi skrede til at ophæve det paa Len og Stambuse hvilende Baand, naturligvis saaledes, at Samfundet til Gengæld fik Medejendomsret til denne Jord og saa benyttede sig deraf ligesom af den Jord, Staten allerede har som Præstegaardsjord,